

IKÄYSTÄVÄLLINEN ASUMINEN

-hanke
Savitaipaleella
2020-2021

KEHITTÄMÄSSÄ SAVITAIPALEEN IKÄ- JA
MUISTIYSTÄVÄLLISYYTTÄ

Sisällys

LÄHTÖKOHDAT	3
Savitaipale	3
Toimintakeskus Suvanto	3
Eksote	4
Asumisen rakennemuutos Savitaipaleella	5
Täydentäen toimivaa -hanke	5
Ympäristöministeriön rahoitus	5
IKÄYSTÄVÄLLINEN	
ASUMINEN -HANKE 1.10.2020-31.10.2021	6
Hankkeen tavoitteet	6
Toteuttamisen kulmakivet	6
Mitä konkreettisesti haluttiin tehdä	7
Budjetti	7
Hankkeen projektiryhmä	7
Hankkeen ohjausryhmä	7
Muut yhteistyökumppanit	8
Toimenpiteet ja niiden toteuttaminen	8
Toimenpide 1. Ikä- ja muistiystävällisyyskoulutukset	9
Toimenpide 2. Helppokulkuisen kulkureitin kehittäminen	9
Reittikuvaukset:	12
REITTI 1: TORIREITTI	12
REITTI 2: OLKKOLAN REITTI	13
REITTI 3: NIKKARIN REITTI	14
Lainauksia YLE:n verkkosivuilla olleesta palautteesta:	16
Toimenpide.3 Arjen Olohuone -toiminnan kehittäminen	17
Hankkeen tulokset, vaikutukset ja hyödyt	18
Ikä- ja muistiystävällisyyskoulutukset	18
Ikä- ja muistiystävällinen kulkureitti	18
Arjen Olohuone-toiminnan kehittäminen	18
Toteuttajat ja roolit	19
Esiin nousseet haasteet	21
Hankkeen jälkeen	21
Lopuksi	22
Lähteet	23

LÄHTÖKOHDAT

Savitaipale

Savitaipale sijaitsee Etelä-Karjalan maakunnassa. Sen naapurikunnat ovat Kouvola, Lemi, Luumäki, Mikkeli, Mäntyharju, Puumala ja Taipalsaari. Välimatkaa Savitaipaleelta on lähimpään kaupunkiin Lappeenrantaan 37 km (Savitaipale, 2021).

Savitaipaleen pinta-ala on 690,56 km², josta 151,44 km² on vesistöjä. Kunnassa on yksi taajama, Savitaipaleen kirkonkylä. Se sijaitsee kirkasvetisen Kuolimojärven rannalla. Savitaipaleen luonnonmaisemaa pidetään yleisesti vaihtelevana ja kauniina (Savitaipale, 2021).

Savitaipaleella on pieneksi kunnaksi poikkeuksellisen hyvät liikunta-, hyvinvointi- ja kulttuuripalvelut. Savitaipaleen kunnan toiminta perustuu Savitaipaleen Salaisuudeksi kutsuttuun kuntastrategiamalliin. Sen kunnan sloganin osa-alueet – Sydämellä, Sovussa, Sisulla – muodostavat toimintaa ohjaavan arvoperustan, joka ilmenee kunnan päätöksenteossa ja kehittämisessä ja jossa arvoina ovat kuntalais- ja ihmisläheisyys (Savitaipale, 2021).

Savitaipaleen väestömäärä oli 31.12.2020 tilastokeskuksen mukaan 3 326. Alle 15 -vuotiaita väestöstä oli 10,9 %, 15-64 -vuotiaita 49,8 % ja 65 vuotta täyttäneitä 39,2 %.

Lähes 94 % 75 vuotta ja noin 87 % 85 vuotta täyttäneistä asui kotona. Tehostetun palveluasumisen piirissä asui vajaa 6 % 75 vuotta täyttäneistä ja noin 12 % 85 vuotta täyttäneistä (Tilastokeskus, 2021).

Toimintakeskus Suvanto

Suvanto on Savitaipaleella vuodesta 1998 lähtien toiminut toimintakeskus, jonka omistaa Savitaipaleen Vanhaintuki ry. Se tarjoaa palveluasumista ja ympärivuorokautista hoitoa vanhuksille sekä lyhytaikaispaikkoja

Kuva 1. Helppokulkuinen kulkureitti rantamaisemissa.

KUVA Kiirsi Koskelainen

SAVITAIPALE - HYVINVOINNISTAAN HUOLEHTIVILLE, LIIKUNTA
JA LUONTOA RAKASTAVILLE

palvelusetelillä tai itse maksaen mm. omaishoitajien lomien ja asiointien ajaksi.

Suvannossa on 24 palveluasuntoa ja 19 tehostetun palveluasumisen asuntoa. Lisäksi tiloissa toimii uimahalli, fysioterapiapalvelut, erilaiset liikuntaryhmät ja kerhotoimintaa (Toimintakeskus Suvanto, 2021).

Toimintakeskus Suvannossa toimii myös Arjen Olohuone (Tupa). Koh- taamispaikan tarkoitus on tukea savitaipalelaisten ikäihmisten arjessa selviytymistä ja heidän osallisuuttaan ja yhteisöllisyyttään. Se on osa ikäystävällisen taajaman palvelutarjontaa ja sen tavoitteena on ennal- taehkäistä savitaipalelaisten ikäihmisten yksinäisyyttä ja syrjäytymistä sekä lisätä heidän elämänlaatua ja -hallintaa, hyvinvointia ja itsenäisyyt- tä. Arjen olohuone-toimintamallia kehitettiin yhdessä ikääntyneiden ja paikallisten toimijoiden kanssa. Myös Suvannon liiketoiminta- ja toimin- tasuunnitelmassa (2018) mainitaan tavoitteiksi mahdollisuuksien luo- minen yhteisöllisyyden toteutumiseksi ja osallistuminen ikäystävällisen taajaman toteuttamiseen. (Torikka, 2019, 13)

Eksote

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiiri (Eksote) järjestää Savitaipaleel- la, kuten kaikissa muissakin Etelä-Karjalan kunnissa, kuntien puolesta kaikki sosiaali- ja terveyspalvelut. Rohkeus – Yksinkertaisuus – Ihminen ovat periaatteita, joiden mukaan Eksote suuntaa palvelujaan, toiminto- jaan ja kehittämistään. Etelä-Karjalan suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2021–2025 tukee Eksoten strategiaa vuosille 2019–2023 ja visiota ”Toimintakykyisenä kotona, työssä ja arjessa”. Suunnitelma sisältää arviointia ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tilasta ja tavoitteiden määrittelyä ikääntyneen väestön hyvinvoinnin tukemiseksi ja palvelujen kehittämiseksi (Etelä-Karjalan suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2021–2025).

Eksotessa hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen on aktiivista ja ta- voitteellista ennaltaehkäisevää toimintaa kaikilla toimialueilla. Eri toimenpiteillä ja tiedottamisella tuetaan väestön hyvinvoinnin, tervey- den ja toimintakyvyn lisäämistä, kansantautien, tapaturmien ja muiden terveysongelmien vähentämistä sekä ennenaikaisten kuolemien ja väestöryhmien välisten terveyserojen vähentämistä (Eksote, 2021).

Kuva 2. Toimintakeskus Suvanto.

KUVA Kirsi Koskelainen

Asumisen rakennemuutos Savitaipaleella

Savitaipaleella eletään murrosvaihetta, kun uusi hyvinvointiasema valmistui alkuvuodesta 2021 ja sen ympäristössä ikäystävällisyys ja muiden palvelujen synergiaedut voitiin ottaa uudella tavalla huomioon. Tehostetun tuen palveluasumisen ja palveluasumisen muut kiinteistöt ovat jo vanhentuneita ja kuntotarkastuksia on tehty.

Koko taajaman ikäystävällisyyden kehittämiseksi oli erittäin hyvä ajankohta, kun palvelurakenteen ja palvelurakennusten uudistamistoimet olivat käynnissä. Ajankohtaisessa muutostilanteessa kunta ja Eksote tarkastelivat erilaisten asumisratkaisujen rooleja osana ikäystävällistä kuntaa. Rakennemuutoksen ja palvelurakennusten korjausten ja uudistusten keskellä haluttiin kehittää asuinaluetta siten, että ikääntyneiden yhteisöllisyyttä tuetaan niin, ettei kukaan jää henkisesti kodittomaksi asumisratkaisujen muutosten keskellä (Ikäystävällinen asuminen hanke-suunnitelma, 2020)

Täydentäen toimivaa -hanke

Eksote osallistui osatoteuttajana vuosina 2016-2018 Täydentäen toimivaa (TÄYTY) -kärkihankkeeseen, jossa valtakunnallisena tavoitteena parannettiin ikääntyneiden mahdollisuutta asua kotonaan mahdollisimman pitkään, tarvittaessa erilaisin palveluin tuettuna. TÄYTY -hanke oli Aalto-yliopiston Sotera-instituutin, Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveydenhuollon kuntayhtymän, Lapinjärven kunnan, Porvoon kaupungin ja Savitaipaleen vanhaintuki ry:n yhteishanke. (Täydentäen toimivaa -hanke loppuraportti, 2019)

TÄYTY -hankkeen Savitaipaleelle kohdentuvassa osahankkeessa tehtiin mm. Aalto Yliopiston toimesta kartoitus Savitaipaleen taajaman ja rakennusten tilanteesta (Aalto Yliopisto), Ikäystävällisen Savitaipaleen taajaman konsepti- ja ideasuunnitelma (Mer Arkkitehdit Oy), asukaskysely 55-vuotta täyttäneille kuntalaisille) ja yhteiskävely toimintakeskus Suvannon ja Olkkolan kartanon välisen kävelyreitit arvioimiseksi. Lopputuotoksena oli ikä- ja muistiystävällinen, perhehoidon mahdollistavan alueen konsepti- ja ideasuunnitelma, jossa palveluja ja rakennuksia yhdistämällä luotiin verkostomainen palvelukortteli palvelupolkuineen. (Täydentäen toimivaa -hanke loppuraportti, 2019)

Ympäristöministeriön rahoitus

Suomessa on todettu tarvetta huomioida ikääntyminen ja ikäihmiset miehitettäessä asumisalueiden ja -ympäristön kehittämistä. Ympäristöministeriö käynnisti hallitusohjelman mukaisen kolmivuotisen Ikääntyneiden asumisen toimenpideohjelman vuosille 2020–2022 parantamaan ikääntyneiden asumisololoja. Toimenpideohjelman tavoitteena on parantaa ikääntyneiden asuinoloja ja edistää asumisvaihtoehtojen tarjontaa, tukea ikääntyneiden omaa ja kuntien ennakkointia ja varautumista asumiseen sekä tukea ikäystävällisten asuinympäristöjen kehittämistä.

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveyspiirin kuntayhtymä EKSOTE haki ja sai harkinnanvaraisen valtionavustuksen rahoituksen Ikäystävällinen asuminen -hankkeelle ajalle 1.10.2020-31.10.2021. Hankkeen hallinnoija oli Eksote. Savitaipaleen kunta oli sitoutunut tiiviiseen yhteistyöhön sen toimiessa hankkeen pilottialueena.

IKÄYSTÄVÄLLINEN ASUMINEN -HANKE 1.10.2020-31.10.2021

Hankkeen tavoitteet

Savitaipaleen kunnassa ajankohtaisesti meneillään olevan asumisen rakennemuutoksen (asuntokannan korjaamista, uusia asumisratkaisuja sekä asuinalueiden kehittämistä) keskellä tavoitteena oli kehittää asuinympäristöjä ikä- ja muistiystävällisiksi ja tukea ikääntyneiden yhteisöllisyyttä asuinalueilla samanaikaisesti green care -filosofiaa soveltaen konkreettisilla toimenpiteillä:

- Kunnassa meneillään olevan asumisen rakennemuutoksen (asuntokannan korjaamista, uusia asumisratkaisuja sekä asuinalueiden kehittämistä) tukeminen
- Asuinympäristöjen ikä- ja muistiystävällisyyden sekä yhteisöllisyyden kehittäminen soveltaen green care -filosofiaa (luontolähtöinen toiminta, jolla tavoitellaan ihmisten hyvinvoinnin ja elämänlaadun lisäämistä luonnon, erilaisten luontoelementtien ja luontoavusteisuuden sekä useimmiten myös eläinten avulla).
- Ikääntyneiden yhteisöllisyyden tukeminen niin, ettei kukaan jää henkisesti kodittomaksi asumisratkaisujen muutosten keskellä
- Käytettävän mallin pilotoiminen ja oppaan, jota voi hyödyntää maakunnassa ja muidenkin kuntien alueilla, laatiminen. Tuloksia ja mallia voi hyödyntää myös sote-valmistelussa sekä Etelä-Karjalan ikäpoliittisen ohjelman toimeenpano-ohjelmassa.

Toteuttamisen kulmakivet

- Ikääntyneille sopivan asumisen ja asuinympäristön kehittämisessä tarvitaan monia toimijoita ja toimenpiteitä, mutta myös asenteiden muutosta
- Muisti- ja ikäystävällisyys nähdään luonnollisena osana yhteiskuntaa (ageing-in-place)
- Muisti- ja ikäystävällinen asuminen ja asuinympäristö mahdollistavat toimimisen, vaikka liikkuminen ja aistien toiminta heikkenevät
- Ikäystävällisyydellä tuetaan asukkaiden toimintakykyä ja osallisuutta, monisukupolvisuutta ja yhteisöllisyyttä osana asumisratkaisuja
- Asuinrakennuksen ja -ympäristön saavutettavuus on iäkkään asukaalle liikkumisen ja palvelujen käytön tärkeä edellytys

Mitä konkreettisesti haluttiin tehdä

- Kehittää Savitaipaleesta ikäystävällisyyden edelläkävijä uusilla ideoilla, ja luoda visio infran ja toimintojen yhdistämisestä
- Hyödyntää Täytyy -hankkeessa tehtyjä kartoituksia ja kyselyjä yms.
- Valmentaa ikä- ja muistiystävällisyyteen” ja yhteisöllisyyden huomiointiin alueen kuntalaisia, päättäjiä, yrittäjiä ja muita toimijoita
- Lisätä taajaman ikä- ja muistiystävällisyyttä (asuminen, ympäristö, esteettömyys, opasteet) ja rakentaa kirkonkylän taajama-alueelle helpokulkuinen kulkureitti
- Rakentaa Toimintakeskus Suvannon ympärille tulevaisuuden ja pitkäikäivälin ratkaisun esteettömyyttä ja yhteisökortteli -ajatusta vaaliva ikäystävällinen viheralue, joka on kaikkien kuntalaisten käytössä
- Tukea ikääntyneiden yhteisöllisyyttä ja aktiivisuutta kehittämällä Arjen olohuonetoimintaa huomioiden digitaaliset palvelut
- Osallistaa kuntalaisia mukaan kehittämiseen (erit. vanhusneuvosto)
- Huomioida Green Care ajattelu kaikessa tekemisessä

Budjetti

Henkilöstömenot (projektipäällikkö 100% + projektisihteeri 20%)
61640 eur
Palvelujen ostot 24900,-
Aineet, tarvikkeet ja tavarat 11000,-
Vuokrat (työtilat) 1300,-
Kokonaiskustannukset 98840,-

Hankkeen projektiryhmä

Viivi Järvinen, Toiminnanjohtaja, Toimintakeskus Suvanto
Kirsi Koskelainen, projektipäällikkö, Eksote
Kristiina Pihlajamäki, palvelujohtaja, Savitaipale

Hankkeen ohjausryhmä

Pekka Haimila, puheenjohtaja, Savitaipaleen vanhusneuvosto
Raija Hynynen, asuntoneuvos, Ympäristöministeriö
Viivi Järvinen, toiminnanjohtaja, Toimintakeskus Suvanto
Kimmo Kainulainen, Savitaipaleen kunnanjohtaja (18.7.2021 asti)
Helinä Kalaja, Virkkulan Ystävät
Kati Kiiski, TKI-asiantuntija, LAB ammattikorkeakoulu, Lappeenranta
Kirsi Koskelainen, projektipäällikkö, Ikäystävällinen asuminen -hanke
Kari Kotirinta, hallituksen pj., Savitaipaleen Vanhaintuki ry
Sanna Leppänen, lehtori, LAB -ammattikorkeakoulu
Johanna Mäkelä, Savitaipaleen kunnanjohtaja (17.8.2021 alkaen)
Heli Mäntylä, Erityisasiantuntija, Ympäristöministeriö
Kati Peltonen, TKI -johtaja, LAB -ammattikorkeakoulu
Kristiina Pihlajamäki, palvelujohtaja, Savitaipale
Minna Piirainen, Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen asiantuntija, Eksote
Tea Pitkänen, hanketoiminnan päällikkö, Eksote
Merja Tepponen, kehitysjohtaja, Eksote
Leo Tolonen, hallituksen pj., Virkkulankylä Oy

Muut yhteistyökumppanit

Kaisa Leka, TKI-asiantuntija, LAB-ammattikorkeakoulu Lahti
Anna Kojo, arkkitehti, Granlund Saimaa Oy
Maija Lasanen, Toiminnasta vastaava, Etelä-Karjalan Muistiluotsi
Tommi Naakka, yrittäjä/MINT hanke yhteyshenkilö Savitaipale
Vesa Roiko-Jokela, Savitaipaleen kunnan tekninen toimi
Harri Sarjanoja, projektipäällikkö, Luonnon lumoa kaikille -hanke
Savitaipaleen vammaisneuvosto
Savitaipaleen vanhusneuvosto
Muut paikalliset toimijat

Toimenpiteet ja niiden toteuttaminen

Lähtökohtana toimenpiteitä suunniteltaessa oli, millaisia toimenpiteitä hankkeessa voidaan ja kannattaa toteuttaa suhteellisen lyhyessä ajassa ja pienellä budjetilla tavoitteiden saavuttamiseksi.

Projektipäällikkö asetti yhteistyön alkaessa hankkeelle tavoitteen näkyvistä tuloksista ja luontolähtöisyyden huomioimisesta. Ensimmäisessä yhteistyöverkoston kokouksessa joulukuussa 2020 kunnanjohtaja asetti hanketyölle konkreettisen ja kehittämistyötä ohjaavan tavoitteen:

” Savitaipaleesta halutaan kehittää kuntana ikäystävällisyyden edelläkävijä. Hankkeelta toivotaan tähän uusia ideoita ja visiota infran ja toimintojen yhdistämisestä.

Kimmo Kainulainen 16.12.2020

IKÄ- JA MUISTIYSTÄVÄLLISYYSKOULUTUKSET

Tavoitteena oli lisätä tietoa ikä- ja muistiystävällisyydestä sekä luonnon hyvinvointivaikutuksista. Koulutuksia/luentoja järjestettiin kolmena etäkoulutuksena Etelä-Karjalan alueen yrittäjille 21.5.2021, Savitaipaleen uusille kunnanvaltuutetuille 16.9.2021 ja Etelä-Karjalan alueen kuntalaisille, vanhusneuvostoille ja yhdistyksille 21.9.2021. Koulutuksen sisällössä painotettiin eri osa-alueita kohderyhmän mukaan.

Toiveita yrittäjäkoulutuksen ajankohdasta ja sisällöstä pyydettiin Savitaipaleen yrittäjät ry:ltä. Yrittäjäkoulutukseen osallistujille lähetettiin hanketarra, jonka visuaalisen ilmeen suunnitteli projektiryhmän ideoinnin pohjalta Helinä Kalaja (Virkkulan Ystävät). Hanketarran viestinä oli, että koulutukseen osallistuneet yritykset haluavat huomioida myös ikä- ja muistiystävällisyyden toiminnassaan.

Kouluttajina toimivat LAB-ammattikorkeakoulusta lehtori Sanna Leppänen ja TKI-asiantuntija Kati Kiiski sekä Toiminnasta vastaava Maija Lasanen Etelä-Karjalan Muistiluotsista. Sanna Leppäsen näkökulmana esityksissä oli ikäystävällisyys ja esteettömyys, Kati Kiiskellä metsäluonnon terveys- ja hyvinvointivaikutukset ja Maija Lasasella muistiystävällisyys ja muistisairaahan kohtaaminen.

Koulutukset toteutettiin vallitsevasta COVID-19 tilanteesta johtuen etäkoulutuksena, toisaalta tämä mahdollisti kahteen koulutukseen osallistumisen myös Savitaipaleen ulkopuolelta. Koulutukseen osallistuneilta yrittäjiltä pyydettiin palautetta koulutuksen sisällöstä ja vaikuttavuudesta omaan työhön.

Kuva 3. Hanketarra yrittäjille, suunnittelijana Helinä Kalaja.

HELPPOKULKUISEN KULKUREITIN KEHITTÄMINEN

Erityisesti helppokulkuisen kulkureitin kehittämisessä yhdessä tekemisen merkitys korostui. Hankkeen projektiryhmässä suunniteltiin mm. missä reitti kulkee, millaisia viheralueita reitin varrelle voitaisiin toteuttaa tiedossa olevat rakennusprojektit huomioon ottaen ja miten Green Care, luontoelementit ja erityisesti eläimet saataisiin reitin varrelle. Suunnitelmat esiteltiin Savitaipaleen tekniselle johtajalle Vesa Roiko-Jokelalle ja häneltä saatiin mm. konkreettiset ehdotukset viher- ja istutusalueiden sijainneista. Olkkolan Hovin uuden yrittäjän Tommi Naakan kanssa sovittiin, että reitti voisi kulkea Olkkolan pihamaan kautta ja piha-alueelle olisi mahdollista ottaa kesälampaita toteuttamaan osaltaan hankkeen green care ajattelua.

Hanketta käytiin esittelemässä vammais- ja vanhusneuvoston kokouksissa ja neuvostojen jäsenien kanssa jalkauduttiin reitille suunnittelemaan yhdessä sen toteutusta. Reitille jalkauduttiin myös mm. kunnan teknisen johtajan, LAB-ammattikorkeakoulun edustajien, yrittäjä/MINT hanke yhteyshenkilön, arkkitehtitoimiston edustajien ja yhteistyöhankkeiden(-LULU, Luonnon lumoa kaikille -hanke) edustajien kanssa. Kuntalaiskysely, jossa kysyttiin toiveita reitin toteuttamiseksi, toteutettiin toukokuussa 2021.

LABin opiskelijoiden antama työpanos hankkeelle oli merkittävä. Kolme sosionomiopiskelijaa havainnoi taajaman ikäystävällisyyttä ja tekivät reitille yksityiskohtaisen suunnitelman ja esteettömyysarvioinnin.

Kuva 4. Sosionomiopiskelijat tarkastelevat jalkakäytävän kaltevuutta (Kirsi Koskelainen)

Kuva 5. Ollkolan lampaat.

KUVAT Kirsi Koskelainen

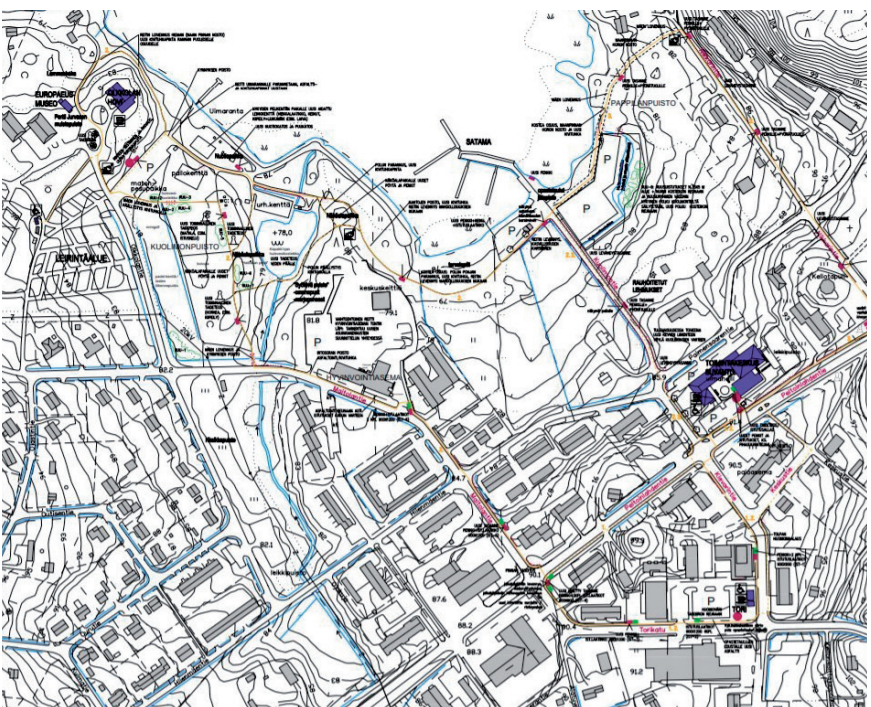
Kuva 6. LULU -hankkeessa suunnitellut reittiopasteet

Lahden palvelumuotoilun ja graafisen suunnittelun opiskelijat LULU -hankkeesta suunnittelivat reitille sen visuaalisen ilmeen - opastaulut, opasteet ja linnunpönttöjen ulkoasun. Teemana on tiainen ja käytettävä tehosteväri on sama kuin Savitaipaleen logossa. Opiskelijat esittivät suunnitelmansa hankkeen verkostotyöryhmän kokouksessa toukokuussa 2021.

Reitin yleissuunnitelma ja tarkat reittikuvaukset tehtiin arkkitehtitoimisto Granlund Saimaa Oy toimesta. Lähtökohtana olivat ikäystävällisyys, yhteisöllisyys, esteettömyys, esteettisyys, helppohoitaisuus, kestävyys ja green care. Helppokulkuisen kulkureitin suunnitelmat sisälsivät 1. suunnitelmakartan (reitinvaihtoehdot, toimintojen ja kalusteiden sijoittelun, määrittelyt ja istutussuunnitelman), 2. opastesuunnitelman (opastaulut, reittiopasteet) ja 3. reittikuvaus -suunnitelman (reittien kuvaus tekstimuodossa).

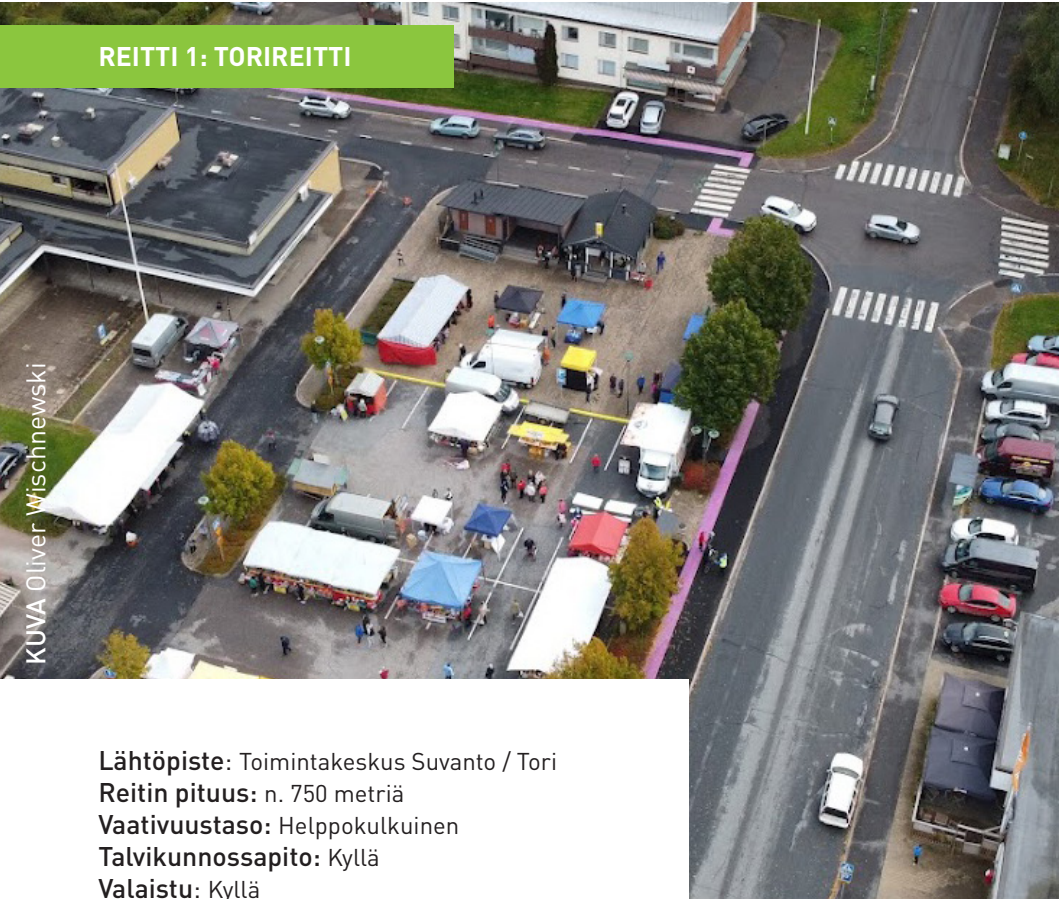
Ikä- ja muistiystävälliselle kulkureitille suunniteltiin kaksi lyhyempää vaihtoehtoista reittiä pääreitit (Oikkolan reitti, reitti 2.) lisäksi.

Kuva 7. Ikä- ja muistiystävällisen kulkureitin yleissuunnitelma (Granlund Saimaa Oy)

Reittikuvaukset

REITTI 1: TORIREITTI

Lähtöpiste: Toimintakeskus Suvanto / Tori
Reitin pituus: n. 750 metriä
Vaativuustaso: Helppokulkuinen
Talvikunnossapito: Kyllä
Valaistu: Kyllä

Kuva 8. Savitaipaleen tori

Reitti aloitetaan Toimintakeskus Suvannon piha-alueelta. Toimintakeskuksessa sijaitsee esteetön wc-tila ja kahvio. Toimintakeskus Suvannon etupihalta kuljetaan oikealle lounaaseen Peltoinlahdentien asfaltoitua kevyen liikenteen väylää Kievarintien risteykseen asti. Peltoinlahdentie ja Kievarintie ylitetään, jonka jälkeen jatketaan etelään Kievarintien oikeaa laitaa jalkakäytävää pitkin. Kievarintien varressa on levähdyspaikalla penkki sekä istutuslaatikoissa syötäviä kasveja.

Vaihtoehtoinen reitti puistomaisemmassa ympäristössä kulkee kirjaston ja paloaseman takaa Keskustietä pitkin. Suvannon pihasta käännetään vasemmalle ja ylitetään Peltoinlahdentie suojatien kohdalta, josta jatketaan puiston läpi asfaltoitua kevyen liikenteen väylää Keskustielle. Keskustietä jatketaan oikealle asfaltoitua ajotien laitaa Kievarintielle, jota jatketaan vasemman laidan jalkakäytävää pitkin Torikadun risteykseen, jossa ylitetään Kievarintie. Torikadun risteyksestä käännetään oikealle ja saavutaan torille. Torilla on kioskia ja esteetön wc-tila, jonne avaimen saa kioskista. Torin laidassa sijaitsee myös reitin opastetaulu. Torilta matkaa jatketaan Torikatua pitkin loivaa mäkeä alas Peltoinlahdentien risteykseen. Torikadun varressa on penkki ja istutuksia, samoin kuin Peltoinlahdentien risteyksessä. Risteyksestä voidaan palata Peltoinlahdentien vartta takaisin Toimintakeskus Suvannon pihaan tai jatkaa reitti 2:ta Kuolimonpuistoon ja Olkkolan Hoville päin.

Lähtöpiste: Toimintakeskus Suvanto /

Tori / Olkkolan hovi

Reitin pituus: n. 2,1 km

Vaativuustaso: Pääosin helppokulkuinen. Reitillä on vaativia osuuksia (pitkiä tai jyrkähköjä nousuja), jotka on osittain mahdollista kiertää tai oikaista.

Vaikeakulkuisilla osuuksilla tarvitaan avustaja.

Talvikunnossapito: Katualueilla on talvikunnossapito, puistoalueilla osittain

Valaistu: Katualueet on valaistu, puistoalueet osittain.

Toimintakeskus Suvannon pihasta kuljetaan ensin reitti 1 Torikatua Peltoinlahdentien risteykseen saakka. Peltoinlahdentie ylitetään ja jatketaan Maitolantien oikeaa reunaa asfaltoitua jalkakäytävää pitkin mäkeä alas ja uuden Hyvinvointiaseman ohi. Hyvinvointiaseman kohdalla kuljetaan ajotien laidassa. Maitolantien varressa on kaksi levähdyspaikkaa penkkeineen.

Saavuttaessa Kuolimonpuiston kohdalle ojan ylityksen jälkeen käännetään oikealle puisto-osuudelle, joka on kivituhkapintainen. Kuljetaan Kuolimonpuiston läpi ohi vasemmalle jäävän minigolf-radan ja taide- ja ruusupuiston, sekä oikealle puolelle sijoittuvien kosteikkoalueen ja haikaran pesä- ympäristötaideteoksen kuivakäymälöille asti, josta käännetään vasemmalle kohti matonpesupaikkaa ja Olkkolan Hovin paikoitusaluetta. Puistoalueella reitin varrella on penkkejä sekä näköalapaikka pöytineen ja penkkeineen. Tältä osuudelta voi myös poiketa oikopolkua oikealle sillan yli ohi hulevesilammikon näköalapaikalle, josta on näkymä järvelle ja satamaan. Tällä näköalapaikalla on myös pöytä ja penkit.

Olkkolan Hovin ja uimarannan paikoitusalueella on opastetaulu ja penkki. Paikoitusalueelta on vaativa nousu ylös mäkeä Olkkolan Hovin pihaan. Olkkolan hovissa on kahvio ja sisätiloihin pyörätuolilla kulku tapahtuu luiskan kautta, joten avustaja tarvitaan. Leirintäalueen huoltorakennukseen tulee esteetön wc-tila myös reitin kulkijoiden käyttöön. Olkkolan hovin piha-alueella sijaitsevat Europaeus-museo sekä kesälampaat. Reitti jatkuu hovin etupihan halki alas mäkeä rantaa kohti ja kääntyy oikealle rannan myötäiselle reitille palaten uimarannan paikoitusalueelle. Tämä reitin osuus on melko haastava mäkien takia.

Reitin voi oikaista paikoitusalueen halki. Paikoitusalueelta reitti jatkuu kivituhkapintaista väylää pitkin, joka on myös ajoneuvoliikenteen käytössä. Osuuden varrelle sijoittuvat pelikenttä, (leikkipuisto, katettu nuotiopaikka) sekä levähdyspenkki järvinäkymin rannan puolelle. Risteykseen saavuttaessa jatketaan viistosti oikealle ajotien jatkuessa vasemmalle lähemmäs rantaa. Pelikenttä jää oikealle puolelle. Y-risteyksestä eteenpäin reitti kapenee hieman. Tästä voidaan jatkaa joko suoraan tasaista reittiä tai oikealle ylös näköalapaikalle, joka on varustettu pöydällä ja penkeillä. Näköalapaikalta on jyrkkä lasku takaisin reitille, tai vaihtoehtoisesti voi palata hieman taaksepäin ja jatkaa reitin tasaista osuutta.

Reitti jatkuu rannan myötäisesti tervaleppäkosteikon reunaa. Reitin tämä osuus on tasainen ja helppokulkuinen, mutta kapeahko. Osuuden varrella on levähdyspenkki järvinäkymin. Metsikön jälkeen reitti saapuu satamaan, jonka voi ohittaa suoraa reittiä huoltorakennusten takaa, tai poiketa rantaan, josta löytyy penkki ja keinu. Satamasta lähdetään nousemaan Kuolimontien vartta takaisin Toimintakeskus Suvannolle päin. Kuolimontien osuus on vaativa pitkän ylämäen takia. Tiellä on välillä vilkastakin ajoneuvoliikennettä. Kuolimontien varrella on kaksi levähdys-tasannetta sekä yksi levähdyspenkki, josta on kauniit näkymät peltoaukealle. Vaihtoehtoisesti satamasta voi jatkaa suoraan rannan myötäisesti paikoitusalueen vasenta reunaa Nikkarintien suuntaan.

Kuva 9. Nyt näkyvä – purppura väri erottuu hienosti

Lähtöpiste: Toimintakeskus Suvanto.

Mahdollista yhdistää reitti 2:n jatkoksi.

Reitin pituus: n. 1,0 km

(yhdessä reitti 2:n kanssa kokonaispituus n. 2,5 km)

Vaativuustaso: Melko vaativa (pitkiä nousuja)

Talvikunnossapito: Katualueilla on talvikunnossapito, puistoalueilla osittain

Valaistu: Katualueet on pääosin valaistu, rantareitillä ja Nikkarintiellä ei ole valaistusta.

KUVA Kirsi Koskelainen

Reitti alkaa Toimintakeskus Suvannon pihasta, josta laskeudutaan Kuolimontien vartta mäkeä alas satamaan. Noin puolivälissä Kuolimontietä on levähdyspaikka ja penkki. Lisäksi tien laidassa on kaksi levähdystasannetta. Tie on asfaltoitu ja ajoittain melko vilkkaasti liikennöity. Satamasta jatketaan oikealle rannan suuntaisesti kivituhkapintaista reittiä. Paikoitusalue jää oikealle.

Paikoitusalueen ohitettuaan reitti nousee ylös mäkeä Nikkarintietä kohti. Tämän osuuden varrella on yksi levähdyspaikka penkkeineen. Viimeinen nousu Nikkarintielle on jyrkkä, ja pyörätuolin kanssa liikuttaessa avustaja tarvitaan. Nikkarintien risteyksessä on levähdyspaikka ja penkki. Nikkarintietä jatketaan oikealle. Osuuden alku on tasaista, mutta myöhemmin mäki alkaa nousta. Nousu ei ole jyrkkä, mutta se on pitkä, joka tekee siitä haastavan pyörätuolilla liikuttaessa. Osuuden varrella on kolme levähdystasannetta, joissa yhdellä on myös penkki. Kellotapuli jää oikealle ja tapulin edustalla tien varressa on levähdyspenkki. Kirkko näkyy tien päätteenä mäen päällä.

Peltoinlahdentielle saavuttaessa käännetään oikealle ja jatketaan Peltoinlahdentien kevyen liikenteen väylää pitkin. Risteyksessä muistomerkin vieressä on levähdyspaikka penkkeineen. Peltoinlahdentietä laskeudutaan loiva pitkä mäki alas takaisin Toimintakeskus Suvannolle.

Reitillä olevien ikääntyneiden asumisyksiköt yhdistävän pinkin viivan ideoi Savitaipaleen tekninen johtaja Vesa Roiko-Jokela. Viiva kulkee Nikkarintien risteyksestä toimintakeskus Suvannon ja torin kautta hyvinvointiasemalle ja se toteutettiin heinä-elokuun 2021 vaihteessa tehtävien jalkakäytävien asfaltointitöiden yhteydessä. Tällöin korjattiin myös esteettömyysarvioinnissa todettuja epäkohtia.

Purppuralla viivalla merkitty ikä- ja muistiystävällinen kulkureitti on saanut valtavasti positiivista palautetta ja julkisuutta. Siitä on uutisoitu esimerkiksi YLE:n paikallisuutisissa ja sen verkkosivuilla, Etelä-Saimaassa, Iltalehdessä, radiossa ja viety sosiaalisen median kautta maailmalle. Se on keskusteluttanut niin ammattilaisten kuin tavallisten ihmistenkin keskuudessa. On ihmetelty, miksi tällaista ei ole keksitty aikaisemmin ja miten tämä on voitu toteuttaa näin pienessä kunnassa. Purppura viiva pääsee myös Ikäinstituutin kokoamaan oppaaseen. Oppaan tarkoituksena on edistää ikääntyneiden asumisen turvallisuutta ja kuvata niitä keinoja, joita asuinalueella voidaan toteuttaa turvallisuuden parantamiseksi.

Lainauksia YLE:n verkkosivuilla olleesta palautteesta:

Tämä ilahdutti. Kaikkien kammottavien uutisten keskellä jotain aidosti positiivista ja yhteisöllistä. Hieno idea, josta toivottavasti moni kunta/kaupunki ottaa mallia. Mahtavaa Savitaipale ja kaikki mukana olleet!

Todella liikuttavan ihana idea ja toteutus. Toivottavasti se kopioidaan joka kuntaan ja kaupunkiinsa.

Loistava keksintö, hienoa! Tätä mikään konsulttien ajatushautomokeskus ei olisi keksinyt. Tämä on arkijärjen ja ruohonjuuritason viisaiden tyyliä laittaa asioita kuntoon! Ja kaikeksi ihmeeksi ovat saaneet ideansa läpi päättäjien kammareissa. Mullistavaa!

Olipa mukava artikkeli! Ja, hyvä idea tuo pinkki raita! Ei tee mieli mököttää tuota kulkiessa!

Aivan mahtava idea tarkoitukseensa sekä myös visuaalisesti. Tällaisia värireittejä jokaiseen lähioon - voi aktivoida myös mielenterveyskuntoutujia ja keitä tahansa sohva-perunoita.

Yksinkertaisuudessaan niin nerokas idea, että jää vain pohtimaan, miksi tätä ei ole aiemmin keksitty.

Reitin varrella on myös Etelä-Karjalan Muistiluotsin suunnittelema muistia ja aivoja aktivoiva muistirata.

KUVA Kirsji Koskelainen

Kuva 10. Aktivoidaan aivojamme myös ulkoillessa

ARJEN OLOHUONE -TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

Suvannon Tupa (Arjen Olohuone) oli kiinni koko hankeajan. Toimintaa pystytään kehittämään aikaisemmin tehtyjen suunnitelmien mukaisesti esim. Marianne Torikan YAMK opinnäytetyö 2019: Tuuha Tupaa! - Käyt-
täjälähtöistä yhteisöllisen tilan kehittämistä Toimintakeskus Suvannossa (Torikka, 2019).

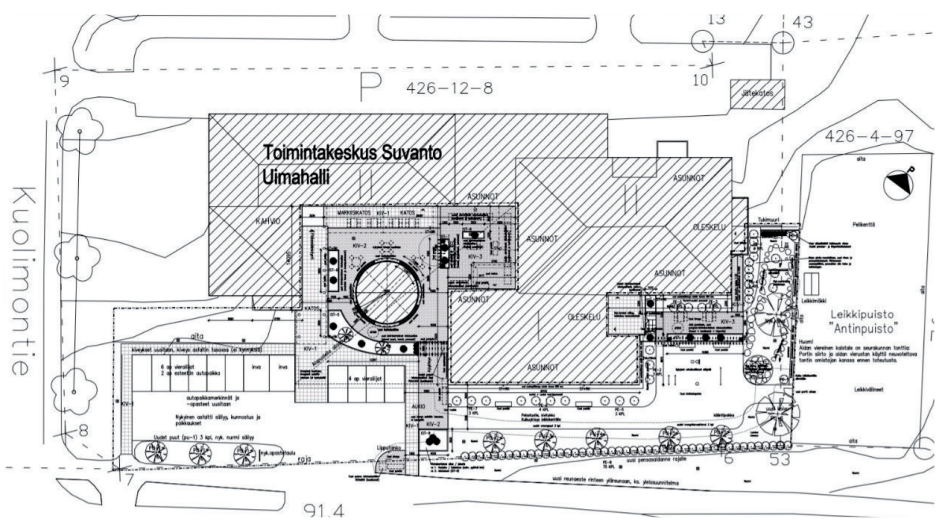
Suvanto haki toukokuussa 2021 STEAlta avustusta yhteisöllisen seniori-
tuvan toimintamuotojen (etsivän vanhustyö, digiopastus, virkistyskerhot,
yhteisölliset tilaisuudet) henkilöstökuluihin sekä Toimintakeskus Suvan-
non tilojen kustannusten kattamiseen. Päätös avustuksen saamisesta
saadaan alkuvuodesta 2022.

Suvannon toimintaa ovat viikoittaiset viriketoimintaryhmät (laulukerho,
viriketuokio, Ukkokerho, tuolijumppa, bocciapäivä), etsivä vanhustyö
verkostojen kanssa ja Suvannon yhteydenottokorttien avulla, yhteisölli-
set seniorilounaat ja digiopastus. Digipalvelujen saatavuus lisääntyy, kun
Arjen Olohuoneeseen saadaan tietokone asiakkaiden käyttöön.

Eksoten HYTE -tiimin tapahtumat ja Saimaan ammattiopiston opiske-
lijoiden digiopastustapahtumat siirrettiin myöhemmin toteutettavaksi
koronatilanteen takia. Opiskelijoiden järjestämä ohjattu liikunta ja kimp-
pakävelyt reitillä pystyttiin järjestämään.

Suvannon etupihalle tilattiin ja saatiin arkkitehtitoimisto Granlund
Saimaa Oy:ltä pihasuunnitelma. Pihasuunnitelma sisältää mm. toimin-
nallisen jaon, alueiden rajauksen ja kulun ohjailun, eri ikä- ja käyttä-
järyhmien huomioimisen, autopaikkojen uudelleenjärjestelyn, uudet
pinnoitteet, rakenteet ja kalusteet sekä istutukset.

Kuva 11. Toimintakeskus Suvannon pihasuunnitelma.

Hankkeen tulokset, vaikutukset ja hyödyt

Hankkeen tuloksia voidaan hyödyntää mm. ikäystävällistä kuntaa kehittäessä, "Etelä-Karjalan suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2021–2025" -ohjelmaa toimeenpantaessa ja SOTE -valmisteluissa.

Ikä- ja muistiystävällisyyskoulutukset

Kuntalaisia, yrittäjiä, yhdistyksiä, valtuutettuja ja muita päätöksentekijöitä valmennettiin luennoimalla heille ikä- ja muistiystävällisyydestä sekä metsäluonnon terveys- ja hyvinvointivaikutuksista (green care). Koulutuksien avulla edistettiin esteettömyyden huomioimista, lisättiin tietoa ja ymmärrystä muistisairauksista ja muistisairaista palveluiden käyttäjinä, annettiin eväitä muistisairaahan kohtaamiseen sekä tuotiin luonnon hyödyntämisen näkökulma hyvinvoinnin ja elämänlaadun lisäämiseen.

Ikä- ja muistiystävällinen kulkureitti

Taajamaan kehitettiin ikä- ja muistiystävällinen kulkureitti, joka katuun maalatun purppuran viivan avulla yhdistää ikääntyneiden asumisyksiköitä ja helpottaa muistisairaiden liikkumista palvelujen välillä. Kunnan keskeiset palvelut, kuten kauppa, apteekki ja hyvinvointiasema sijoittuvat ympyrän muotoisen reitin varrelle. Reitin tarkoitus on myös rohkaista muistisairaita ulkoiluun ja auttaa toimintakyvyn ylläpitämisessä. Toiveena on, että muutkin kuntalaiset ja matkailijat hyötyisivät viivoista ja innostuisivat sen avulla ulkoilemaan ja liikkumaan.

Reittiä voi kiertää usealla tavalla ja osa siitä on täysin esteetöntä ja erittäin helppokulkuista. Osaa reitistä huolletaan ympärivuotisesti. Osa väylästä on vähän vaativampaa maastoa mäkinen. Reitin pituus on noin 2 kilometriä. Reitin suunnittelussa on huomioitu käytännöllisten palveluiden lisäksi vahvasti luonto ja sen hyvinvointivaikutukset. Kulkureitti menee osin järven rantaa ja reitin varrella olevan Olkkolan Kartanon pihamaalla oli kesän ajan lampaita.

Kulkureitin kehittäminen lisäsi taajaman esteettömyyttä, yhdisti taajamassa olevat asumisyksiköt, helpotti ikäihmisiä löytämään palvelut (apteekki, kirjasto, tori, kaupat) ja lisäsi myös ikäihmisten liikkumisen turvallisuutta. Entä taloudellinen näkökulma? Mikäli yhdenkin savitaipalalaisen ikäihmisen liikkuminen lisääntyy ja lihaskunto paranee reittiä kulkemalla ja sillä ehkäistään esimerkiksi yksi lonkkamurtuman synty, on säästö ensimmäisen vuoden hoitokuluista hieman yli 30 000 euroa. Ikäihmisten liikkumiseen kannattaa siis panostaa. Kulkureitin saama julkisuus ja myönteinen palaute lisäsivät myös yhteisöllisyyttä ja me-henkeä.

Arjen Olohuone-toiminnan kehittäminen

Arjen olohuoneen kehittämisen tuloksiin Toimintakeskus Suvannossa vaikutti oleellisena vallitseva COVID-19 tilanne, Arjen olohuone oli kiinni koko hankkeen ajan. Suunnitellut kehittämistoimet olisivat vaatineet asiakkaiden osallisuutta ja näkökulmaa. Sinne sovitut digiopastus- ja hyvinvointitapahtumat pystytään toteuttamaan vasta hankkeen päättymisen jälkeen. Kehittämisessä hyödynnetään aikaisemmin (esim. vuonna 2019 tehty Marianne Torikan YAMK opinnäytetyö) tehtyjä suunnitelmia, sillä koronan takia niitä ei ole vielä saatu vietyä kokonaisuudessaan käytäntöön.

Suvannon etupihalle tilattiin arkkitehtitoimistolta pihasuunnitelma.

Toteutuessaan se on ikäystävällinen viheralue paitsi Arjen Olohuoneen (Tuvan) asiakkaille, niin myös Suvannon asukkaille ja kaikille kuntalaisille lisäen yhteisöllisyyttä.

Toteuttajat ja roolit

Toimijoille oli hankehakemuksessa määritelty erilaisia rooleja:

Eksote

toimi sote-palvelujen järjestäjänä ja kehittäjänä tukien erilaisia ikäystävällisiä asumis- ja palveluratkaisuja

Savitaipaleen kunta

kehitti ikäystävällistä asumista ja liikkumista taajama-alueellaan

Savitaipaleen vanhaintuki ry

tuotti ikääntyneiden asumispalveluja ja osallistui ympäristön ikäystävällisyyden kehittämiseen

LAB-ammattikorkeakoulu

tarjosi luontolähtöisyyteen liittyvää asiantuntijatyöpanosta integroiden opiskelijatyötä mukaan

Lisäksi kaikilla em. toimijoilla on yhteistä yhdyspintaa kolmannen sektorin kanssa tehtävässä yhteistyössä.

Ikäystävällinen asuminen -hankkeessa korostui yhdessä tekeminen. Hankkeen projektiryhmässä oli hankkeen projektipäällikkö Kirsi Koskelaisen lisäksi kunnan palvelujohtaja Kristiina Pihlajamäki ja Toimintakeskus Suvannon toiminnanjohtaja Viivi Järvinen. Työskentelyyn osallistui alkuvaiheessa myös Helinä Kalaja Virkkulan Kylästä. Projektiryhmä kokoontui hankkeen aikana lähes viikoittain ja yhteistyö vei hanketta tehokkaasti eteenpäin. Hanketta ohjasi projektipäällikön tukena ohjausryhmä, joka kokoontui hankkeen aikana neljä kertaa.

Projektipäällikkö (100 % työpanoksella) vastasi hankkeen suunnitelman, aikataulun ja kustannusarvion mukaisesta toteuttamisesta yhdessä verkostotoimijoiden ja osa-aikaisen (20 %) projektisihteerin kanssa. Kunnan palvelujohtaja toi esiin kunnan näkökulman, toiveet, yhdisti hankkeen toimenpiteet osaksi kunnan strategiaa ja toimi yhteyshenkilönä paikallisiin toimijoihin ja erityisesti vanhus- ja vammaisneuvostoon sekä hoiti osaltaan viestintää kunnan viestintäkanavia hyödyntäen. Toimintakeskus Suvannon toiminnanjohtaja vei eteenpäin Arjen olohuone toiminnan kehittämistä, esitti toiveita Suvannon pihasuunnitelman suhteen ja piti aktiivisesti green care -ajattelua yllä myös muita hankkeen toimenpiteitä suunniteltaessa. Sekä palvelujohtajalla että Suvannon toiminnanjohtajalla oli myös tieto siitä, mitä aikaisemmin Täydentäen toimivaa -hankkeessa oli tehty ja miten tehtyä työtä voitiin hyödyntää ja viedä eteenpäin.

Hyvää yhteistyötä tehtiin myös kunnan teknisen johtajan Vesa Roiko-Jokelan kanssa. Hän suhtautui avoimin mielin esitettyihin ideoihin ja osasi kertoa, mitä ja miten kehittämis ehdotuksia voidaan viedä käytäntöön yhdistämällä niitä jo kunnassa meneillään oleviin projekteihin ja millaiset taloudelliset resurssit niiden toteuttamiseen tarvitaan. Erityisesti helppokulkuisen kulkureitin suunnittelussa ja toteutuksessa Vesan rooli oli merkittävä. Hän ideoi purppuran väriviivan ja maalautti sen asfalttiin nopealla aikataululla. Myös arkkitehtitoimiston tekemistä suunnitelmista saatiin sellaiset, jotka on mahdollista tulevien vuosien mittaan myös toteuttaa. Savitaipaleen vanhus- ja vammaisneuvostot olivat kiinnostuneita käynnissä olevasta hankkeesta, ideivat kulkureittiä ja jalkautuivat arvioimaan sen toteuttamissuunnitelmia.

LAB -ammattikorkeakoululla oli hankkeessa suuri rooli. Heidän asiantuntemustaan hyödynnettiin sekä ikä- ja muistiystävällisyyskoulutuksissa että helppokulkuisen kulkureitin kehittämiseksi. Opiskelijat tekivät reitille esteettömyysarvioinnin ja visuaalisen suunnitelman. Lisäksi opiskelijat ideoivat Savitaipaleen asumisen ratkaisuja tarkastelemalla Savitaipaleen kunnan kehittyneillä olevaa ikäihmisten asumisen kokonaisuutta ja kartoittamalla asioita sekä konkreettisia toimia, joilla ikäihmisten hyvinvointia voidaan tukea.

Kolmannen sektorin rooli oli myös tärkeä. Etelä-Karjalan Muistiluotsi kertoi ikä- ja muistiystävällisyyskoulutuksissa muistiystävällisyydestä ja helppokulkuisen kulkureitin varrelta löytyy muistia ja aivoja aktivoiva muistirata. Myös muut paikalliset sosiaali- ja terveysjärjestöt olivat hankkeelle tärkeitä kumppaneita, joilta Helmi -hankkeen (Socom Oy) kokoama verkostoryhmä hyödyntäen saatiin mm. näkökulmaa kunta-alaisten elämästä ja arjen haasteista. Paikalliset Lionsit olivat valmiita yhteistyöhön ruusuistutusten toteuttamiseksi. Yrittäjä ja MINT hankkeen yhteyshenkilö Tommi Naakka huomioi yrittäjänäkökulman, oli mukana kulkureitin ideoinnissa ja otti Olkkolan Hovin piha-alueelle lampaat aloittaessaan Olkkolan yrittäjänä.

Kuvio 1. Hanketoimijat

Esiin nousseet haasteet

Suurimpana haasteena oli COVID-19 tilanne, joka vaikeutti merkittävästi Arjen olohuone toiminnan kehittämistä ja kuntalaisten osallistamista hankkeen toimenpiteiden suunnitteluun ja toteuttamiseen. Ikä- ja muistiystävällisyyskoulutukset jouduttiin järjestämään etänä, eikä työpajoja tms. pystytty järjestämään. Toisaalta tämä myös mahdollisti koulutusten tarjoamisen Savitaipaleella laajemmalle alueelle kaikkiin Etelä-Karjalan kuntiin.

Toinen merkittävä haaste oli taloudellinen. Savitaipaleen talousarvioon ei ollut varattu erillistä rahaa toimenpiteiden toteutukseen, koska oletettiin, että hankerahoituksella saataisiin enemmän toteutettua asioita myös käytännössä. Erityisrahoituksen ehdot ja rajoitukset ovat tiukat ja rahoitus on tarkoitettu kehittämistyöhön, infrastruktuuriin kohdentuvat investoinnit eivät olleet avustuskelpoisia kustannuksia. Rahoitus mahdollisti kuitenkin erilaisten suunnitelmien ja koulutusten oston.

Hankkeen jälkeen

Purppura raita pääsee myös Ikäinstituutin kokoamaan turvallisuusoppaaseen. Reitin vaikutuksia iäkkäiden itsenäiseen liikkumiseen ja hyvinvointiin sekä miten tällaista mallia voitaisiin hyödyntää myös muualla Suomessa, tullaan arvioimaan Tampereen Yliopiston tutkimushankkeessa, mikäli tutkimus saa hakemansa rahoituksen.

Ikä- ja muistiystävälliselle kulkureitille lisätään vielä teeman mukaisia opasteita (kylttejä, kaiteita, linnunpönttöjä) sekä penkkejä. Reitille on tehty myös yleissuunnitelma arkkitehtitoimisto Granlund Saimaan toimesta ja sen pohjalta tekemistä riittää vielä useaksi vuodeksi. Kunnan talousarvioon varataan vuosittain jonkin verran rahaa esteettömyyden lisäämiseksi ja kulkureitin kehittämiseksi. Reittiä voidaan markkinoida matkailijoille ja hyödyntää siitä saatu julkisuus myös muissa yhteyksissä.

Toimintakeskus Suvannolle on valmiina Arjen olohuoneen (Tuvan) kehittämissuunnitelma sekä pihasuunnitelma. Peruuntuneet koulutukset järjestetään tilanteen normalisoituessa.

Savitaipaleen uudelle vanhus- ja vammaisneuvostolle esitetään, että se veisi ikä- ja muistiystävällisyyttä eteenpäin ja tekisi kunnanhallitukselle esityksen Savitaipaleen liittymiseksi ikäystävällisten kuntien verkostoon.

**” Ikäystävällinen asuminen
-hankkeessa korostui yhdessä
tekeminen.**

Lopuksi

Tässä muutamia vinkkejä siitä miten Ikäystävällinen asuminen hankkeessa ikä- ja muistiystävällisyyttä vietiin eteenpäin Savitaipaleella:

1. Tee hyvä hankehakemus, selvitä mihin hankerahaa voi käyttää
2. Aseta hankkeelle riittävän korkeat, omannäköiset ja toteutettavissa olevat tavoitteet
3. Kartoita ikäihmisten palvelujen, asumisen, liikkumisen ym. nykytilanne (Savitaipaleella hyödynnettiin Täytyy -hankkeessa tehtyä työtä).
4. Valitse hankkeen projektiryhmään asiasta aidosti innostuneita ja osaavia ihmisiä (Savitaipaleella projektiryhmä kokoontui lähes viikoittain ja teki määrätietoisesti töitä tavoitteiden saavuttamiseksi)
5. Perusta hankkeelle ohjausryhmä työskentelyn tueksi
6. Hyödynnä valmiita verkostoja ja perusta tarvittaessa uusia
7. Ota vanhus- ja vammaisneuvosto sekä kunnan tekninen toimi mukaan vuorovaikutteiseen yhteistyöhön 8. Tehkää yhdessä – mitä enemmän ja monipuolisemmin toimijoita on mukana, sen enemmän syntyy ideoita, usein hyviäkin.
8. Kuuntele ja käy avointa vuoropuhelua mukana olleiden toimijoiden kanssa
9. Kouluta kuntalaisia, uusia valtuutettuja, yhdistyksiä, järjestöjä, vanhus- ja vammaisneuvoston jäseniä antamalla heille tietoa ikä- ja muistiystävällisyydestä ja sen merkityksestä esimerkiksi osallisuuteen asiantuntijoita hyödyntämällä (Savitaipaleella LAB -amk ja Etelä-Karjalan Muistiluotsi)
10. Ota opiskelijoita mukaan (Savitaipaleella LAB -ammattikorkeakoulu ja Saimaan Ammattiopisto)
11. Kartoita esim. kuntalaiskyselyllä toiveita suunnitelmien toteuttamiseksi
12. Osta se, mitä et itse osaa (Savitaipaleella arkkitehtitoimisto Granlund Saimaa Oy, LAB-ammattikorkeakoulu)
13. Viesti säännöllisesti hankkeesta ja sen etenemisestä (paikallisesti esim. kuntatiedote, kunnan verkkosivut ja facebook)
14. Keksi ja toteuta jotain uutta (Savitaipaleella purppura viiva ikä- ja muistiystävällisellä kulkureitillä)
15. Järjestä hankkeen loppuseminaari, jossa tiedotetaan hankkeen tuloksista
16. Tee suunnitelma, miten ikä- ja muistiystävällisyyttä viedään eteenpäin hankkeen jälkeen

Lähteet:

Eksote, 2021. <https://www.eksote.fi/terveyspalvelut/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen-hyte/Sivut/default.aspx>

Etelä-Karjalan suunnitelma ikääntyneen väestön tukemiseksi 2021–2025, 2021. <https://www.eksote.fi/terveyspalvelut/hyvinvoinnin-ja-terveyden-edistaminen-hyte/Documents/Etel%C3%A4-Karjalan%20suunnitelma%20ik%C3%A4%C3%A4ntyneen%20v%C3%A4est%C3%B6n%20tukemiseksi%202021%20-%202025.pdf>

Savitaipale, kotisivut. 2021. <https://www.savitaipale.fi/tietoa-kunnasta>

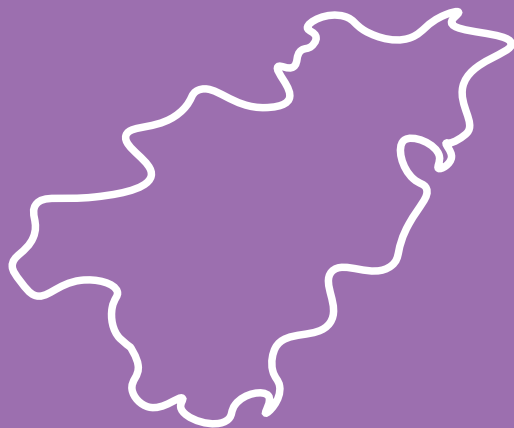
Tilastokeskus, 2021. Väestö. https://pxnet2.stat.fi/PXWeb/pxweb/fi/StatFin/StatFin__vrm__vaerak/statfin_vaerak_pxt_11ra.px/table/tableViewLayout1/

Toimintakeskus Suvanto, kotisivut, 2021. <https://toimintakeskus-suvanto.fi/>

Torikka M, 2019. Tuuha Tupaa! - Käyttäjälähtöistä yhteisöllisen tilan kehittämistä Toimintakeskus Suvannossa. https://www.theseus.fi/bitstream/handle/10024/227023/Torikka_Marianne.pdf?sequence=2&isAllowed=y

Täydentäen toimivaa -hankkeen loppuraportti. 2019. https://julkaisut.valtioneuvosto.fi/bitstream/handle/10024/161549/R_38_2019_taydent_toimi2.pdf

Kehittämässä Savitaipaleen ikä- ja muistiystävällisyyttä.

Hankkeessa mukana:

Etelä-Karjalan sosiaali- ja terveystieteiden keskus
Valto Käkelän katu 3, 53130 Lappeenranta
p. 05 352 000